

Školitelský posudek

diplomové práce Barbory Dolejšové

Operní inscenace v Divadle Kolowrat – opera v komorním prostoru

Diplomová práce Barbory Dolejšové *Operní inscenace v Divadle Kolowrat – opera v komorním prostoru* představuje velmi cennou přehledovou sondu do inscenační praxe v netypickém prostoru Divadla Kolowrat. Dolejšová sleduje v časové posloupnosti počínaje rokem 1995 dramaturgické a inscenační záměry několika tvůrčích týmů na této scéně a jejich realizaci. Kromě toho v úvodu práce stručně nastiňuje vznik a historii operního žánru a operní architektury, stejně jako vznik žánru komorní opery s jejími specifickými prostorovými, pěveckými i hudebními požadavky. Vedle toho též autorka v krátkém historickém vstupu vysvětluje začlenění kolowratského prostoru mezi scény pražského Národního divadla a přináší přehled činnosti Národního divadla v různých divadelních budovách od jeho vzniku. Ve statistickém přehledu pak uvádí počet premiér na scénách, kterými Národní divadlo v 90. letech disponovalo.

Od 4. Kapitoly se autorka věnuje postupně jednotlivým inscenacím, uvedeným v Kolowratu od roku 1995 až do současnosti. První kolowratskou operní inscenací byl *Císař Atlantidy* Viktora Ullmanna za Průdkova vedení opery ND. Dolejšová přibližuje okolnosti vzniku opery (Terezín) a prehistorii jejího uvádění. Stejně jako u všech dalších děl krátce charakterizuje osobnost a dílo skladatele (a zde i libretisty). Už zde se však začínají projevovat slabiny autorčina přístupu k problematice. Její metoda je převážně přehledová až „statistická“, text je místy zahlcen množstvím podrobných údajů, ale přitom chybí ty podstatné. Nejedná se však pouze o absenci určitých fakt, ale o chybějící či nedostatečnou charakteristiku některých tvůrčích osobností a jejich týmů, které jednotlivá období v Divadle Kolowrat, resp. v opeře ND utvářely. Kromě dramaturgického záměru (přitáhnout do Kolowratu intelektuální činoherní publikum) se např. nic nedozvíme o éře Josefa Průdka ve funkci šéfa opery ND. Někdy chybí též zařazení do širšího programového i praktického divadelního kontextu, např. pokud jde o předchozí činnost tandemu Dvořák – Nekvasil (plus Vangeli...) v Opeře Furore, Opeře Mozart, resp. Komorní opeře a Státní opeře Praha. O tomto jejich působení se sice objeví zmínky, zejména v závěru práce, ovšem

nikoli o jejich tehdejší tvůrčí směřování, dramaturgii, scénické praxi, atd. Nedozvím se tedy příliš, zda novátorské dramaturgické snahy těchto umělců na scéně ND a v Kolowratu navazovaly na podobné dřívější aktivity či nikoli.

Autorka vcelku plasticky líčí pěveckou a hudební stránku jednotlivých kolowratských operních inscenací, někdy ale poněkud zapomíná na další jevištní složky, takže o scénické podobě některých děl si čtenář utvoří představu spíše díky fotografiím z inscenací, jež jsou do textu vloženy. Což je paradoxní zejména vzhledem k tomu, že zhodnocení toho, jak inscenátoři využili specifika a danosti kolowratského prostoru, bylo součástí tématu diplomové práce.

Tam, kde však autorka píše o pěveckých a hereckých a pohybových kvalitách inscenací a o jejich stylizaci, působí její text velmi plasticky a názorně. Za nejzdařilejší v tomto smyslu považuji kapitoly 4.2 *Samotáři, šílenci a géniové* a kapitoly, které se podrobně věnují vybraným inscenacím: 5. *Šílenství a vášně*, 6. *Klusák-Nyman-opera* a 7. *Zítřka se bude...* V poslední části je původní české operní dílo vsazeno hutně též do historického kontextu (procesy 50. let), což je u zvláštního žánru dokumentární opery přímo nutností. V této kapitole vyznívá rovněž nejzdařileji analytická práce autorky, pokud jde o interpretaci a charakteristiku jednotlivých složek původního díla i jeho jevištního ztvárnění. Celkové významové vyznění opery přibližuje autorka velmi konkrétně a zároveň metaforicky díky přesné interpretaci stěžejního jevištního symbolu (zrcadlo na místě rampy).

Práce B. Dolejšové je napsána kultivovaným, stylisticky i pravopisně bezchybným jazykem, přehledně a jasně. Jmenované nedostatky (včetně jisté „zahlcenosti“ fakty, z níž plyne dojem dílčí nepřehlednosti) jsou zapříčiněny časovým presem, v němž práce vznikala, takže prostě nezbyl čas některé motivy a témata domýšlet, dostatečně interpretovat a vsadit operní tvorbu jednotlivých tvůrčích osobností a týmů v Divadle Kolowrat do patřičného kontextu.

Práci plně doporučuji k obhajobě a vzhledem k výše uvedeným výtkám navrhuji známku 2.

V Praze 3. 2. 2011

PhDr. Zuzana Augustová, Ph.D.